

**TORNION KAUPUNGIN
ESIOPETUKSEN**

**LUKUVUOSISUUNNITELMA
2019- 2020**

1. Esiopetuksen työajat:

Esiopetuksessa noudatetaan Tornion kaupungin koulujen työ- ja loma-aikoja.

Syyslukukausi: 12.8.-19.12.2019

Syysloma: 14. - 18.10.2019

Joululoma: 20.12.2019 – 6.1.2020

Kevätlukukausi: 7.1. - 29.5.2020

Talviloma: 2. - 6.3.2020

Esiopetusta ei järjestetä 7.-8.11.2019 ja 22.5.12.2020

Esiopetusta annetaan neljä tuntia päivässä, yhteensä 720 tuntia/ lukuvuosi (syyslukukausi 340 tuntia ja kevätlukukausi 380 tuntia)

Esiopetusryhmät

Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja Marja-Leena Jussila

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Sari Räsänen

Arpelan esiopetusryhmä: varhaiskasvatuksen opettaja Katja Romakkaniemi

Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja Jenni Laukkanen

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Sari Räsänen

Karungin esiopetusryhmä: varhaiskasvatuksen opettaja Minna Kangastie ja varhaiskasvatuksen hoitaja Jaana Kangas

Päiväkodin johtaja Kirsi Unga

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Eeva-Liisa Ukkonen

Juhannussaaren esiopetusryhmät: varhaiskasvatuksen opettajat Minna Alaviuhkola ja Taina Rajanen

varhaiskasvatuksen hoitajat Terhi Savela

Kivirannan varhaiskasvatusalue

Päiväkodin johtaja Minna Onkalo

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Jaana Lento

Varhaiskasvatuksen opettajat: Riitta Höynälä, Helena Ylimaunu, Raisa Niskala ja Marika Valtonen,

varhaiskasvatuksen hoitajat: Marjut Enbuske-Harila, Ulla Lassheikki, Susanne Wiman, Anne Kinnunen, Tiina Rautiala, Valta-Yliheikkilä Tiina ja Päivi Junttari

Kokkokankaan varhaiskasvatusalue

Päiväkodin johtaja Seija Korpi

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Eveliina Ponkala

Kokkokankaan koulu: varhaiskasvatuksen opettajat Riikka Pirttimaa ja Tuija Palosaari,

varhaiskasvatuksen hoitajat: Sinikka Kivilompolo, ja Leila Storlöpare

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Jaana Lento

Näätsaaren koulu: varhaiskasvatuksen opettaja Anne Mansikka, varhaiskasvatuksen hoitaja Anita Ylipekkala

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Sari Räsänen

Pirkkiön koulu: varhaiskasvatuksen opettaja Pirjo Heikkilä ja varhaiskasvatuksen hoitaja Anu Fräki

Putaan varhaiskasvatusalue/Hannulan esiopetus

Päiväkodin johtaja Paula Rautio

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Eveliina Ponkala

Varhaiskasvatuksen opettajat; Taina Herrala, Outi Yrjänheikki, ja Hannele Sallmén,
varhaiskasvatuksen hoitaja Katri Perttula

Varhaiskasvatuspäällikkö Riitta Keloneva

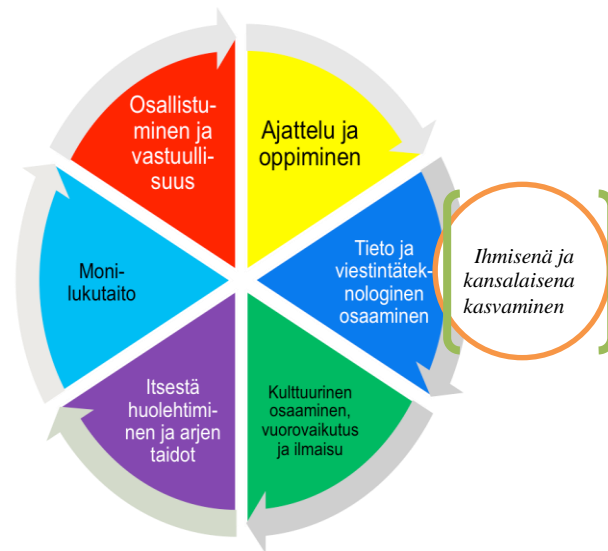
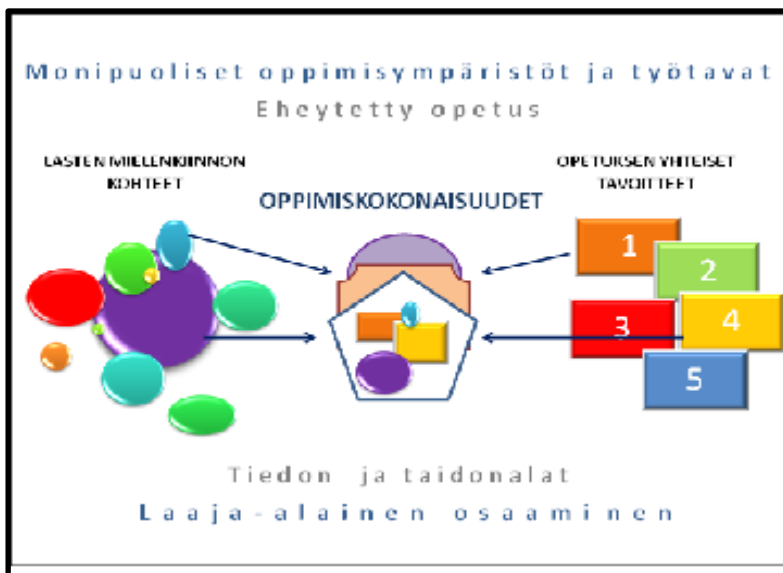
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Eeva-Liisa Ukkonen

Kaakamon esiopetus: varhaiskasvatuksen opettaja Minna Pekkala ja varhaiskasvatuksen hoitaja
Marjaana Koskenniemi

Kyläjoen esiopetus: varhaiskasvatuksen opettaja Satu Lääkkölä ja varhaiskasvatuksen hoitaja
Maarit Ohtonen

2. Esiopetuksen toiminta-ajatus

Esiopetuksen toiminnan suunnittelu pohjautuu valtakunnallisiin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014. Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet (kuvio alla). Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle.

Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Esiopetus tukee laaja-alaista osaamista (kuvio yllä).

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen

edellyttämällä tavalla. Esiopetusta toteutetaan monipuolisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisia työtapoja käyttäen ja se koostuu oppimiskokonaisuuksista.

3. Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

3.1 Ilmaisun monet muodot

Lasten oppimisedellytykset, sosiaaliset taidot ja myönteinen minäkuva vahvistuvat, kun he saavat valmiuksia ympäröivän maailman jäsentämiseen. Nämä valmiudet kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja ilmaisevat itseään ja maailmaa erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Harjoittelu tukee myös lasten keskittymiskyvyn ja itsesäätelytaitojen kehittymistä. Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua **musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun** perustaitoja harjoittelemalla. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä. Eri ilmaisumuotojen käyttö esiopetuksen arjessa ja juhlissa tarjoaa mahdollisuuksia tuoda esille kulttuurista monimuotoisuutta ja iloita siitä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa lapsia rohkaistaan ja ohjataan käyttämään ilmaisun eri muotoja. Opetus suunnitellaan niin, että lapset saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten aistimukset, havainnot ja kokemukset. Lapsia kannustetaan kertomaan ideoistaan, työskentelystään ja niihin liittyvistä erilaisista kokemuksista. Toiminnan tuotoksia tarkastellaan yhdessä, ja yhteinen tekeminen näkyy oppimisympäristöissä. Lasten ilmaisussa ja työskentelyn dokumentoinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja välineitä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Toiminnassamme hyödynnämme projektityöskentelyä eri ilmaisun muotoja hyödytäen. Korostamme leikin merkitystä itseilmaisun muotona. Tuemme lapselle luontaista itseilmaisun tapaa sekä rohkaisemme uuden kokeiluun. Lapsi saa ilmaisun kautta rohkaisua ryhmässä toimimisen taitoihin. Hän pääsee ideoimaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan töitään. Valmiita töitä laitetaan esille ja arvostetaan.

Musiikillinen toiminta:

Musiikin kuuntelu, laulaminen, soittaminen, luova itseilmaisu, musiikkiliikunta ja rytmiikka ovat jossain muodossa mukana päivittäisessä toiminnassamme vuodenaikoja, tapahtumia ja oppimiskokonaisuuksia sekä lasten mielenkiinnon kohteita mukaillen.

Osallistumme mahdollisuuksien mukaan koululla/lähiympäristössä järjestettäviin konsertteihin, näytelmiin ja muihin kulttuuritapahtumiin.

Käsityöt:

Työstämme käsin erilaisia materiaaleja (pehmeitä ja kovia) eri tekniikoin. Esimerkkinä kankaat, langat, villa, massat, puu ja luonnonmateriaalit, joita työstetään mm. ommellen, pujotellen, huovuttaen ja painaen.

Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisu:

Tulkitsemme ja teemme eri tekniikoin tehtyjä kuvia. Mahdollistamme oman kuvallisen ilmaisun tuottamista eri menetelmin ja välinein ja eri aistein koettuna. Hyödynnämme tekniikkaa ja mediaa kuvallisen ilmaisun työstämisessä.

Hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan Aineen taidemuseon, Tornionlaakson maakuntamuseon, Tornion kansalaisopiston sekä muiden kulttuurin tuottajien tarjontaa.

Suullinen ja kehollinen ilmaisu:

Draaman käyttö itseilmaisun muotona ja itseilmaisuun rohkaisijana. Itseilmaisua mm. itsestä ja omasta kokemuksista kertominen, yhdessä tehdyt tarinat, lasten omat/yhteiset esitykset, nukketeatteri, tanssi.

3.2 Kielen rikas maailma

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Esiopetusiässä kielestä tulee yhä vahvemmin lasten ajattelun, ilmaisun ja vuorovaikutuksen väline, jonka avulla he jäsentävät arkeaan ja rakentavat maailmankuvaansa. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten **kielellisten taitojen** kehitystä kokonaisvaltaisesta kielen merkityksen hahmottamisesta kohti yksityiskohtaisempaa kielen rakenteiden ja muodon havaitsemista. Keskeistä on vahvistaa lasten kiinnostusta ja uteliaisuutta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kielellinen mallintaminen ja runsas myönteinen palaute ovat tärkeitä oppimiselle. Erilaisten viestien tulkitseminen ja tuottaminen suullisesti ja viestinnän välineitä käyttäen ovat osa vähitellen kehittyvää monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista laaja-alaista osaamista. Esiopetuksessa lasten kielellisen ja kulttuurisen taustan monimuotoisuus tunnistetaan, sitä kunnioitetaan ja sen jatkuvuutta tuetaan. Eri kielten havainnointi tukee lasten kielitietoisuutta sekä kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena on edistää lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa heidän kiinnostustaan kieliin ja kulttuureihin. Lasten kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruillen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Harjoittelemme vuoropuhelua ja vuorovaikutustaitoja. Huomioimme ryhmässä mahdollisesti olevat eri kulttuuri- ja kielitaustaiset sekä eri tasoista tukea tarvitsevat lapset. Tarvittaessa käytämme vuorovaikutuksessa tukiviittomia, kuvia ja eleitä.

Mahdollistamme lapsen oman tarinoinnin, kuvittamisen ja kirjoittamisen sekä omien tarinoiden esittämisen mm. näytelminä. Vahvistamme kuuntelutaitoja sekä satujen ja toden ymmärrystä. Kartutamme lapsen sanavarastoa monipuolista materiaalia käyttäen.

Herätämme kielellistä tietoisuutta riimitellen, lorutellen sekä äänneisiin, kirjaimiin, tavuihin, sanoihin ja lauseisiin tutustuen.

Käytämme toiminnassamme erilaisia oppimateriaaleja sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Kirjasto toimii yhteistyökumppaninamme lapsen kielen rikastuttajana.

3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään **historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten** näkökulmista. Lähiyhteisön menneisyyttä sekä ajankohtaisia asioita pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa yhteiskunnallisiin asioihin. Arjen eettisten valintojen pohdinta sekä omien tunteiden kehittäminen ja rakentavan käyttäytymisen harjoittelu vahvistavat lasten vuorovaikutustaitoja.

Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin sekä uskontoihin ja muihin katsomuksiin yhdessä kokonaisuuden muiden tavoitteiden kanssa tukee lasten kulttuurisen osaamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Tavoitteena on edistää lasten mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistaa heidän osallisuuttaan toimintaympäristössään. Lapsia ohjataan havainnoimaan nykyisyyttä ja heille luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin. Opetuksessa tuetaan lasten eettisen kohtaamisen ja ajattelun taitoja sekä tunnetaitojen kehittymistä. Lapset tutustuvat opettajan johdolla niin omaan kuin muihinkin lapsiryhmässä tai lähiyhteisössä edustettuina oleviin katsomuksiin ja uskontoihin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin. Lapsia rohkaistaan kysymään ja heidän pohdintoilleen ja ihmettelylle annetaan tilaa. Kokonaisuuden työtapoina korostuvat keskustelut sekä erilaiset eläytymisen mahdollistavat menetelmät.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Eettinen kasvatusta, itsensä ja toisten kunnioittaminen sekä empatiataidot ovat toimintamme keskeisiä periaatteita. Tavoitteena on toiminnallisilla keinoin vahvistaa lapsen sosiaalisia- ja tunnetaitoja, auttaa lasta ymmärtämään oikean ja väärän, tukea lapsen minäkehitystä omien vahvuuksien kautta ja auttaa lasta ymmärtämään erilaisuutta ja arvostamaan toisia.

Perheet tuodaan osallisiksi toimintamme suunnittelussa ja toteutuksessa. Järjestämme mm. vanhempainiltoja, kasvatustalut ja perheiden kanssa toteutettavia toimintailtoja. Huomioimme toimintamme perheiden erilaiset kulttuuri- ja elämäntavalliset taustat ja toimintatavat.

Tutustumme lähiympäristöön ja lähihistoriaan sekä pyrimme toimimaan yhteistyössä lähellä toimivien kumppaneiden (mm. päiväkodit, koulut, vanhainkodit, seurakunta) kanssa. Pyrimme vahvistamaan lasten tuntemusta paikkakuntamme erityispiirteistä kuten Tornionjoen ja valtakunnanrajan läheisyys. Huomioimme erilaiset valtakunnalliset ja kansainväliset juhlapäivät.

3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Lasten toimintaympäristö - lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt - tarjoavat runsaasti aineksia lasten oppimiselle. Erityisen tärkeää opetuksen liittäminen lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristönsä on **matemaattisten taitojen** opettelussa sekä **teknologia- ja ympäristökasvatusten** toteuttamisessa. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää lasten monilukutaitoa. Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja pääättelemällä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa vahvistetaan pohjaa lasten matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja matematiikan oppimiselle. Lapsia ohjataan kiinnittämään huomiota arjessa ja ympäristössä ilmenevään matematiikkaan. Opetus luo mahdollisuuksia luvun, muutoksen ja ajan käsitteiden sekä tason ja avaruuden hahmottamisen ja mittaamistaitojen kehittymiselle. Opetuksen tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen iloa matemaattisen ajattelun eri vaiheissa oleville lapsille.

Opetuksessa havainnoidaan luontoa. Lasten ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tuetaan tarjoamalla lapsille kokemuksia luonnossa liikkumisesta sekä sen tutkimisesta. Lapsia ohjataan myös havainnoimaan ympäristön teknologiaa sekä kokeilemaan ja keksimään omia ratkaisuja.

Opetuksessa tutustutaan tutkivaan työtapaan. Lapsia rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin yhdessä selityksiä. Lapset opettelevat vertailemaan, luokittelemaan sekä järjestämään havaintojen tai mittausten pohjalta saatuja tietoja. Heitä rohkaistaan tekemään päätelmiä ja keksimään ratkaisuja arjen ongelmiin sekä kokeilemaan ratkaisuja. Opetuksessa harjoitellaan dokumentointia eri välinein sekä esittämään tuloksia eri tavoin.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

Hyödynnämme toiminnassamme eri oppimisympäristöjä (sisätilat, piha, metsä, leikkikentät, urheilukentät, uimahalli 6x vuodessa jne). Toteutamme ohjausta ja opetusta toiminnallisin keinoin, jolloin lapset pääsevät itse tutkimaan, kokeilemaan ja oppimaan oman kokemuksensa kautta. Lapsia ohjataan ja opetetaan sanoittamaan ja perustelevaan omaa toimintaansa. Käytämme toiminnassamme erilaisia toiminnallisen matematiikan materiaaleja.

Tutustumme, tutkimme ja havainnoimme lähiympäristön asioita, muutoksia ja tapahtumia. Opetamme lapsille eri ympäristöissä (mm. rakennettu ympäristö, luonto, liikenne) liikkumista ja käyttäytymistä, ympäristön arvostamista, siistinä pitämistä ja luonnon suojelemista. Tuemme lapsen käsitystä kestävästä kehityksestä mm. kierrättämällä.

Luomme pohjaa matemaattisille perustaidoille kokemuksellisella toiminnalla mm. havainnoimalla, luokittelemalla, sarjoittamalla, vertailemalla, mittaamalla, lukujonotaitoihin sekä geometriaan tutustuen. Tuemme lasten ajantajun ja käsitteiden kehittymistä esim. kalenterin läpikäymisellä (viikompäivät, kuukaudet, vuosi, vuodenaikat) ja kelloon tutustumisella. Vahvistamme erilaisten leikkien, pelien ja tehtävien avulla lasten muistia, ajattelua sekä oppimaan oppimista.

3.5 Kasvan ja kehityn

Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Kehittyäkseen tällä osaamisen alueella lapset tarvitsevat kokemuksia, tietoja ja pohdintaa, joiden pohjalta heidän arvostuksensa ja taitonsa voivat vähitellen kehittyä. Esiopetuksessa tehtävää lähestytään **liikunnan, ruuan, kuluttajuuden, terveyden sekä turvallisuuden** näkökulmista. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Lapset saavat monipuolisia kokemuksia liikunnasta ja alkavat ymmärtää liikkumisen yhteyttä hyvinvointiin ja terveyteen. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia lasten motoristen ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten yleisten oppimisedellytysten kannalta

tärkeiden havaintomotoristen taitojen kehittymiseen. Lasten kanssa tutustutaan terveelliseen ruokaan ja pohditaan sen merkitystä. Lapsia ohjataan kohtuulliseen kulutukseen. Opetuksessa pohditaan terveyteen liittyviä tekijöitä sekä tuetaan lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään. Lapset saavat tietoa turvallisesta liikkumisesta lähiympäristössä sekä esiopetuksen oppimisympäristöissä.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Opastamme lapsia ja perheitä terveyllisiin elämäntapoihin. Korostamme riittävän ravinnon, levon, hygienian, siisteyden, ulkoilun ja monipuolisen liikunnan merkitystä hyvinvoinnille. Hampaiden hyvinvoinnin tueksi ohjataan xylitol-pastillien käyttöön ruokailujen jälkeen.

Innostamme lapsia ohjattuun ja omaehtoiseen monipuoliseen ja iloa tuottavaan liikuntaan erilaisissa ympäristöissä niin sisällä kuin ulkonakin.

Ohjaamme ja opetamme lapsia hyviin ruokailutapoihin. Kannustamme tutustumaan uusien makujen maailmaan ja kiinnittämään huomiota oikeankokoisen ruoka-annoksen ottamiseen.

Opetamme lapsia kiinnittämään huomiota ja vaikuttamaan niin omaan kuin yhteisön turvallisuuteen. Toiminnassamme kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen ovat tärkeä osa yksilön ja yhteisömmme hyvinvointia.

Lapsen minän ja itsetunnon kehitystä tuemme onnistumisen elämyksillä ja pettymyksensietokyvyn kasvattamisella. Lapsen kehitystason tunnistaminen ja huomioiminen mahdollistaa lapselle sopivien haasteiden tason. Lasta ohjataan omatoimisuuteen sekä itsestähuolehtimisen taitoihin mm. pyytämään apua tarvittaessa ja sanomaan tarvittaessa ei.

Yhteistyökumppaneitamme lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa ovat mm. paikalliset urheiluseurat, Tornion hammashoito sekä Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma.

3.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Yksityiskohtaisemmin:

Käytämme kuvia havainnollistamaan päiväjärjestystä ja toimintaa.

Tukiviittomat ja selkokieli ovat tarvittaessa käytössämme tukemassa lasten ohjausta ja oppimista.

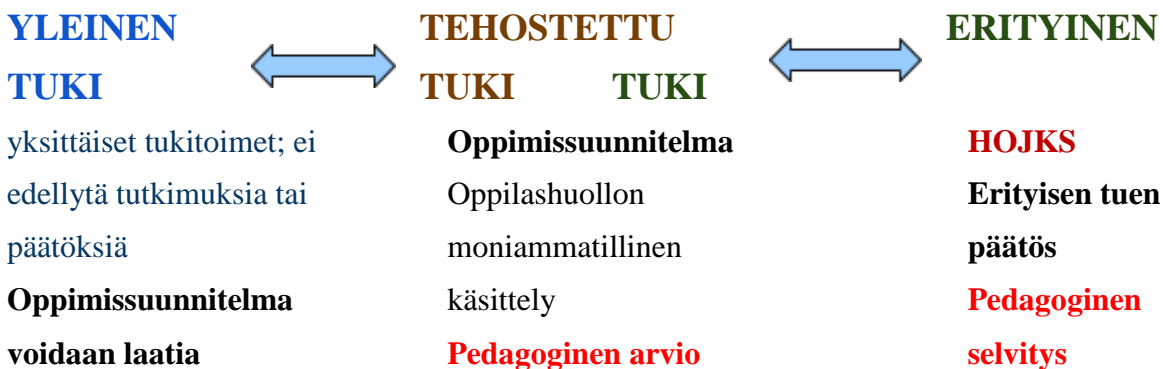
Tavoitteenamme on luoda turvallinen ja hyväksyvä ilmapiiri kasvaa ja kehittyä ja oppia lasten kotikulttuuria kunnioittaen.

4. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lain mukaan lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki.

Laadukas esiopetus, ennaltaehkäisevät toimintatavat, yhteisöllisyys, välittävä ja kannustava ilmapiiri sekä kodin ja esiopetuksen yhteistyö takaavat lapselle hyvän esiopetuspäivän.

TUEN TASOT JA KESKEISET PROSESSIT

TUKIMUODOT		
YLEINEN TUKI	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI
Eriyttäminen	Eriyttäminen	Eriyttäminen
Oppilaanohjaus	Oppilaanohjaus	Oppilaanohjaus
Oppilashuollon tuki	Oppilashuollon tuki	Oppilashuollon tuki
Oppimissuunnitelma	Oppimissuunnitelma (lakisääät.)	HOJKS
Osa-aikainen erityisopetus	Osa-aikainen erityisopetus	Osa-aikainen erityisopetus
Apuvälineet	Apuvälineet	Kokoaikainen erityisopetus
Tulkitsemis- ja avustajapalvelut	Tulkitsemis- ja avustajapalvelut	Apuvälineet
Ohjaus- ja tukipalvelut	Ohjaus- ja tukipalvelut	Tulkitsemis- ja avustajapalvelut
		Ohjaus- ja tukipalvelut

Lapsi saa esiopetuksessa oman kehitys- ja oppimistarpeisiin vastaavaa kasvun ja oppimisen tukea. Lapsen tuen tarvetta arvioidaan ja tukea toteutetaan yhteistyössä vanhempien sekä tarpeen mukaan erityisosaamisen ammattilaisten kanssa.

KOLMIPORTAINEN TUKI

Yleinen tuki:

- tukimuotoja käytetään tilapäisesti
- mm. eriyttäminen, joustavat ryhmittelyt, erilaiset oppimisympäristöt ja opetusmateriaalit, osa-aikainen erityisopetus, oppilashuollon tuki

Mikäli tarve säännölliseen ja jatkuvaan tukeen, laaditaan lapselle yhteistyössä huoltajien kanssa pedagoginen arvio, joka käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Tällöin tehdään päätös jatkaako lapsi yleisen tuen vai tehostetun tuen piirissä

Tehostettu tuki:

- kestää ennalta sovitun ajan
- tukimuodot määritellään yksilöllisesti oppimissuunnitelmassa
- tavoitteet arvioidaan säännöllisesti

Mikäli tehostettu tuki ei riitä, laaditaan lapselle pedagoginen selvitys yhteistyössä huoltajien kanssa sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa. Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Tällöin tehdään päätös jatketaanko tehostettua tukea vai siirtykö lapsi erityisen tuen piiriin.

Erityinen tuki:

- vaatii erityisen tuen päätöksen ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS)
- käytössä kaikki mahdolliset tukitoimet arvioidaan lukuvuosittain sekä aina tarpeen muuttuessa.

Mikäli erityistä tukea arvioitaessa havaitaan tuen tarpeen vähentyneen, voidaan lapsi siirtää tehostetun tuen piiriin ja tehostetun tuen jakson jälkeen vielä yleisen tuen piiriin.

TUEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT VASTUUT JA TOIMIVALTUUDET ESIOPETUKSESSA JA VARHAISKASVATUKSESSA

	varhaiskasvatuksesta vastaava	lastentarhanopettaja/ esiopettaja	erityislasterhanopettaja/ veo	- terveydenhoitaja	- koulukurattori	- lääkäri	- psykologi	Moniammatillinen työryhmä	päiväkodinjohtaja/ aluejohtaja	sivistystoimenjohtaja / koulutoimenjohtaja
V vastuullinen toimija LE laatii ja esittelee K konsultoi (K) konsultoi tarvittaessa PÄ päättää asiasta L lausunto pakollinen (L) lausunto tarvittaessa										
Lapsen tuen seurantakortti (jos käytössä)		V	K							
Lapsen tukitarpeen kartoittaminen		V	K/ V							
Oppilashuollon ja tuen tarpeen kartoittaminen		V	K/ V	(K)	(K)	(K)	(K)	V		
Pidennetty oppivelvollisuus esiopetuksessa/ varhaiskasvatuksessa	LE		V			L	L			PÄ
Yleinen tuki esiopetuksessa / varhaiskasvatuksessa		V	V							
Pedagoginen arvio		V/ LE	K/ V					K		
Tehostettuun tukeen siirtyminen		V/ LE	V/ LE					PÄ/ LE	V/ PÄ	Ei hall. päätt.
Oppimissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen		V	K/ V							
Pedagoginen selvitys		V	V/ LE	(L)	(L)	(L)	(L)	K		
Päätös erityisestä tuesta esiopetus/varhaiskasvatus	PÄ		V/ LE						LE	
HOJKS: lapsi esiopetuksen / varhaiskasvatuksen ryhmässä		V	V							

5. Oppilashuolto

Monialainen oppilashuollon yhteistyötä tehdään

- opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
- lapsen ja hänen huoltajansa kanssa huomioon ottaen lapsen ikä ja edellytykset

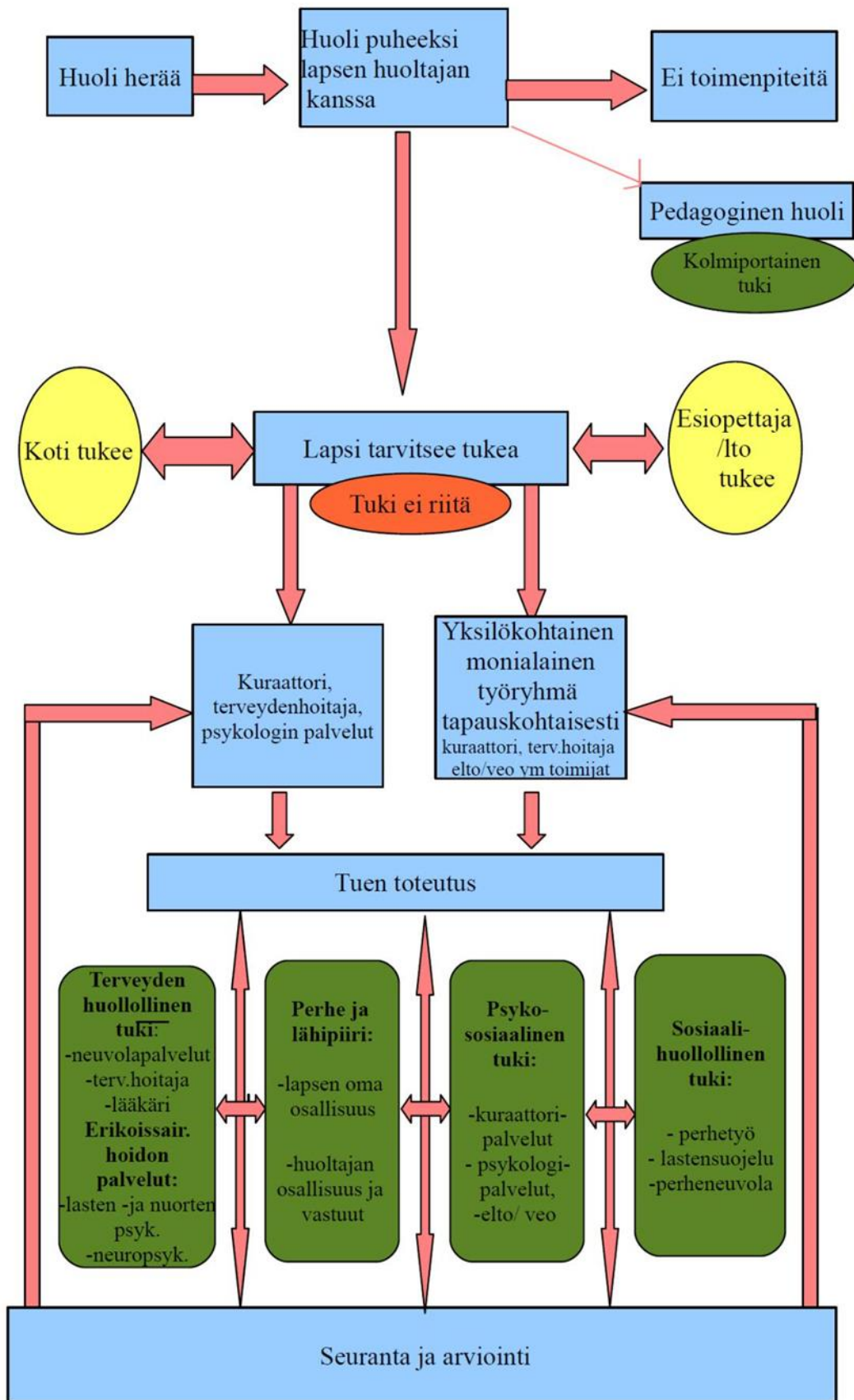
Oppilashuollon painopiste pidetään ehkäisevässä ja yhteisöllisessä työskentelyssä.

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN ASETTAMAT OPPILASHUOLTOTYÖRYHMÄT:

Oppilashuollon ohjausryhmä/KUNTA	Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä/KOULU	Asiantuntijaryhmä
<p>- Monialainen oppilashuollon yhteistyö (opetus-, sosiaali- ja terveystoimi yhdessä)</p> <p>- vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.</p> <p>- voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.</p> <p>- vastuutahona opetuksen järjestäjä</p>	<p>- Yhteisöllinen oppilashuolto</p> <p>- vastaa esiopetuksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.</p> <p>- tarvittaessa asiantuntijat</p> <p>- tehtävänä yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen</p> <p>- ryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja (rehtori)</p>	<p>- Yksilöllinen oppilashuolto</p> <p>- kootaan tapauskohtaisesti</p> <p>- monialainen</p> <p>- yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tuen tarpeen selvittäminen ja oppilashuollon palvelujen järjestäminen</p> <p>- edellyttää huoltajien suostumuksen</p> <p>- ryhmän kokoajana esiopetushenkilöstön edustaja</p> <p>- laaditaan oppilashuoltokertomus</p> <p>HUOM. EI sama kuin pedagogisen tuen järjestämisen edellyttämä yhteistyö oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.</p>

Osallistumme kouluillamme yksikkökohtaiseen ehkäisevään ja yhteisölliseen oppilashuoltoon. Tarvittaessa järjestämme yksilöllistä oppilashuoltoa tapauskohtaisen tarpeen mukaisesti ja monialaisesti (koulukuraattori, koulu- tai perheneuvolan psykologi, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä).

ESIOPETUKSEN / VARHAISKASVATUKSEN OPPILASHUOLLOLLISEN TUEN POLKU

6. Esiopetuksen arviointi ja osallistumistodistus

Esiopetuksen arvioinnin kohteena ovat oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen. Arviointi on tiedonantoa lapselle ja huoltajille lapsen sen hetkisistä taidoista, osaamisesta ja kehittämistarpeista. Arviointia tehdään myös suhteessa omaan työhön, oppimisympäristöön sekä toimintakulttuuriin. Vanhemmilta/ huoltajilta ja lapsilta saatu palaute on ensiarvoisen tärkeä mittari arvioinnissa.

Lapsille annetaan lukuvuoden päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus.

Osallistumistodistus on sisällöltään Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymän esiopetuksen opetussuunnitelman mukainen ja sisältää seuraavat tiedot:

- esiopetuksen järjestäjä
- esiopetusryhmän nimi
- lapsen nimi ja henkilötunnus
- esiopetuksen laajuus
- todistuksen antamispäivä

Esiopetuksen pedagoginen suunnittelu

ELOKUU

- aloituskeskustelut
- **esiopetuksen kehittämispäivä**
 - esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma
 - tiimisopimus
 - toiminta ympäristön suunnittelu (lto, lh)
 - turvallisuussuunnitelman päivitys (joht, lh, koko talo)
- perehdytys uusille työntekijöille (joht, ryhmä)
- hoitosopimus
- lapsihavainnointi alkaa (lto)
- **turvallisuuslomake**
- **lääkehoitolupakaavake**
- *kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma*
- *yhteistyö koulun kanssa koko lukuvuoden ajan*
- *Veso 9.8.2019*

SYYSKUU

- kysely syysloman hoidontarpeesta (joht)
- vanhempainilta
- lapsihavainnointi (lto, lh)

- kysely: lasten osallistaminen (lto)
- Mavalka
- lapsikohtaiset suunnitelmat ja keskustelut huoltajien kanssa

LOKAKUU

- lapsihavainnointi (lto,)
- oppimisympäristön arviointi ja muokkaus
- tiimisopimuksen arviointi ja päivittäminen
- Tornion esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman toteuttaminen omassa ryhmässä jatkuvana kuukausittain

MARRASKUU

- kysely joululoman hoidontarpeesta (joht)
- henkilöstön kehityskeskustelut (joht)
- esi- ja alkuopetuksen päivät 7.-8.11.2019

JOULUKUU

- henkilöstön kehityskeskustelut (joht)
- joulujuhla
- vanhempien osallistaminen
- joululoma

TAMMIKUU

- kummikolmonen
- henkilöstön kehityskeskustelut (joht)
- asiakastyytyväisyys kysely (joht)
- lasten kuuleminen
- oppimisympäristön arviointi ja muokkaus
- lapsen/ lapsiryhmän havainnointi (Ito)

HELMIKUU

- kysely talviloman hoidontarpeesta (joht)
- lapsen/ lapsiryhmän havainnointi (Ito,lh)
- esiopetukseen haku
- vuoden hankintojen suunnittelu
- lapsikohtaiset suunnitelmat ja keskustelut huoltajien kanssa

MAALISKUU

- **hihtoloma**
- hiihtoa, olympialaiset?
- aktiivista toiminnan aikaa
- uusien eskariryhmien muodostaminen

HUHTIKUU

- lasten itsearviointi (Ito)
- kesäajan hoidontarpeen kysely (joht)
- erityisen tuen tarpeen ja avustamisen hakemukset tehty (veo,Ito, huoltajat)
- kesälomien suunnittelu

TOUKOKUU

- yksikön toiminta/lukuvuossuunnitelman arviointi
- 5v. lapsista tiedonsiirto (veot)
- tiedonsiirto kouluun
- uusien eskarilaisten tutustuminen
- henkilökunnan sijoittelu seuraavaksi toimikaudeksi

KESÄKUU

- eskarilaisten päivähoito
- eskarilaisten aloituskeskustelut
- tulevan lukuvuoden suunnittelua

HEINÄKUU

- kesän ajan hoito keskitetysti Putaan vuoropäiväkodilla ja tarvittaessa toisessa yksikössä